

Estlandssvensk Olympiad.

Vormsö inbjuder alla ungdomar och ungmör från Svenskbygden till kraftmätning i allmän idrott lördagen den 29 och söndagen den 30 juli d. å.

Tävlingarna försiggå på idrottsplatsen i Hullo och börja lördagen kl. 18 och söndagen kl. 14.

Programmet är rikhaltigt. Då detta är tredje gången den estlandssvenska ungdomen mötes till ädel kamp, räkna vi inte enbart på många tävlande, utan även en stor skara intresserad allmänhet hälsas välkommen.

Komitérade.

Mästerskapstävlingarna kalla.

Våra mästerskapstävlingar i friidrott stå för dörren. De äro de tredje i ordningen. De första med Skönberg som arrangör, höllos på Rikulls sandiga jord, de andra på Birkas tunga banor, och i år är det fjolårets starkaste lag, Vormsö, som har hand om värdskapet. Vår största ö har gjort allt för att tävlingarna skola bli så lyckade som möjligt. Liksom den i fjol hemförde äran som Svenskbygdens starkaste lag, vill den i år överträffa de tidigare mästerskapstävlingarna i fråga om anordning, banor osv. Sälunda har man i Hullo hela våren och sommaren under lediga timmar flitigt arbe-

tat på den nya idrottsplanen, och när den 29 och 30 juli våra snabbaste, starkaste och smidigaste idrottspojkar kallas till startlinjen, hoppställen och kastringar, är allt klappat och klart.

Idrotten är ung i Svenskestland. Den kan endast räkna med tre fattiga somrar. Tre år är en mycket kort tid, och man har knappast hunnit se vad våra pojkar egentligen duga till. Ännu är det de gamla mannarna, föregångsmännen, som helt och hållet behärska arenorna: Aman, Gjärdman, Vallin, Lilja, Pöhl, Gärdström, Adelman & Co. Styvt gjort, att trotsa alla anfall från annat håll! Det är också de, som hämtat mästerskapstiteln från Märjamaa två år i följd.

Som sagt var det Vormsö, som i fjol hemförde lagpriset från de svenska mästerskapstävlingarna. Alla hjul ha satts i rörelse på den vitala ön för att även i år upprepa bragden. Överraskningen nummer ett från i fjol, Nuckö, som från sista plats 1936 upparbetade sig till god etta i den allmänna seniorklassen, fick avstå glorian efter en knivskarp konkurrens. Förvånadsvårt avlägset blev Rikull i den allmänna klassen. Segraren från anno 1936 hade i fjol inte aningen av en chans att följa sina två huvudkonkurrenter. Det fordras mycket arbete för att få det laget jämnhögt med de andra. I år borde dock Rikull få ett par ord med i leken, då därifrån inrapporterats jämförelsevis goda kastresultat. Dessutom få dess mestlovande löpare, vilka i fjol voro för unga att mäta sig med det gamla gardet, säkert vara med, när det gäller att diktera tempot i sprinten och medeldistanser. Framst tänka vi kanske på den smäckre

Biskop Rahamägi besöker Rågö.

Söndagen den 23 juli gestaltade sig till en högtidsdag för rågöborna. För första gången under Estlands självständighet besöktes ön av estniska kyrkans primus.

Vid ankomsten hälsades biskopen och svenske kontraktsprosten av klockaren — skolföreståndaren Joh. Pöhl och kyrkovärden Espling.

Biskopen hälsades i öns kapell av kontraktsprosten Hj. Pöhl med apostel Johannes ord: Vår tro är den makt, som övervunnit världen. "Rågö är kanhända den första landstigningsplatsen för våra fäder, som i egenskap av fria bönder under århundraden slagit vakt kring sin tros frihet", yttrade prosten bland annat. Efter altartjänsten predikade biskopen över Petri fiskafänge. I allvarstyllda ordalag talade han om en öbos påfrestande vardagsliv och nödvändigheten av Kristi efterföljd. Man lyssnade med andakt till den gripande utläggningen.

Efter högmässan vandrade man till kyrkogården. Då det ej finns någon anställd präst på ön, förrättas jordfästningen därstädes av församlingens klockare. Men enligt tradition måste dessa gravar dock vid ett prästbesök välsignas. Denna gång lästes välsignelsen av kontraktsprosten Hj. Pöhl.

Biskopen, som hjärtligt hyllades av befolkningen, visade ett mycket stort intresse för rågöborna och deras liv i helg och söcken.

Efter intagen middag hos familjen Pöhl anträdde återresan under livligt utbyte av intryck från en befolkning, som i århundraden trotsat stormar och bränningar.

Estniska agronomer på studieresa i Sverige

I slutet av förra veckan anträdde en grupp estniska jordbruksexperten en studieresa till Sverige och Danmark. Till gruppen höra rektorn vid Jämeda lantbruksskola riksdagsmannen dr. agr. Aug. Miljan, lantbrukskammarens växtodlingsexperten agronomerna Leetoja och Selja, samt agr. Fr. Isberg, som färdledare.

Efter ankomsten besökes Jordbruksförsöksanstalten i Stockholm samt Moss- och Vallkulturföreningen vid Ultuna Lantbrukshögskola. Härifrån fortsattes studieresan till Svalöv och Alnarp i Skåne. Efter besök i Danmark styres återfärden över växtförädlingsanstalten Weibullsholm, Göteborg och Arvika till Stockholm. Under tiden vill man dessutom hinna med att besöka jordbrukselever från Jämeda lantbruksmellanskola, som äro förlagda i mönstergårdar i mellersta Sverige.

Det är bl. a. första gången ett större antal jordbrukselever från Estland förlagt sina obligatoriska praktikmånader till Sverige. Samtidigt som pojarna få lära sig svenskt jordbruk, få de även förkovra sina språkkunskaper i svenska, som de påbörjade i vintras på skolbänken under ledning av agr. Fr. Isberg.

Intresset för Sverige och svenskt har under de senaste åren blivit allt starkare hos oss, vilket yttrar sig i otaliga studieresor och en mångdubblad turistström till detta land.

Mästerskapstävlingarna...

gymnasisten Thomsson, vilken är som född till kvart- och halvmlare efter den engelska skalan. Det är ej överdrivet när man påstår, att han har något av Hurts lätta flykt över stybben. Icke bör man heller glömma den lille ettrige Milberg i Haapsalu-stafetten.

Svårt, mycket svårt är det att peka ut det segrande laget i år. Vormsö är starkare än någonsin. Vallin, Lilja, juniormästaren på 1000 m 1937 – den slitstarke Ahlström, oförbrännelige Gärdström, Norman och Slet. Allt mannar, som största efter en god placering och lagpriset. Särskilt bör kanske vår mest sympatiske idrottsman Lars Lilja framhållas. Han är mannen, som alltid får slåss med motgån-

gar av olika slag. Det började i gymnasiet, då han i en skoltävling i höjdhopp rev upp hela handen med spikskorna. Det fortsatte i Märjamaa. Nu ligger han i Värkska och gör "helt och halvt om" i stället för att träna. Han har det mesta fair play i sig och är alltid den förste, när det gäller att lyckönska en segrare. Han är värd en seger och mästerskapstitel mer än någon annan, och den uteblir helt säkert inte.

Så ha vi det stora frågetecknet Nuckö! Nuckö ställer i år upp starkare och slagfärdigare än någonsin förr. Juniorklassen har blivit stark. Algot Bruns hopp i närheten av sexmetersgränsen stå i klass för sig. Det ligger segervilja och snärt i den smale ynglingen, och man behöver inte alls förvåna sig över om han blir segrare i både längdhopp och 60 m. Dessutom är han kapabel till en god placering i höjdhopp. I seniorklassen behöver man bara nämna fyra namn: Gjärdman, Aman, Axel Zeisig och Pöhl. Den förstnämnde behöver icke presenteras. Med undantag av de långa loppen och höjdhoppet sticker han väl mästerskapstitlarna och diplomerna i de flesta grenarna på sin ficka. Men där Gjärdmans förmåga tar slut börjar Amans och Pöhls område. Det paret borde väl för närvarande vara oslagbart i Bygden. 1500 och halvmilen skriver Läänemaamästaren mycket smärtfritt på sitt konto! Vi vänta bara distriktrekordet också hit. Ifall banan är någorlunda lättlöpt och Pöhl hjälper till, bör det nämnda rekordet även falla som en mogen frukt, då han t. ex. i Tallinn

Vormsö har fått sin första bil.

Ända in till våra dagar har det enda fortskaffningsmedlet på Vormsö varit hästskjuts. Detta har man anlitat oavsett de resandes börd och titlar. Under de senaste åren ha hästskjutsarna betydligt specialiserats och moderniserats, men det har i alla fall varit beskedliga vormsö-hästar som stått i femarna.

I år har emellertid trafiken på Vormsö blivit betydligt osäkrare. Pansionatägare Rosenblad har nämligen i dagarna övertransporterat en lux-bil till ön och ämnar på allvar uppta konkurrensen med de hederliga hästskjutsarna. Civilisationen kommer!

Premiärministern till Vormsö.

Enligt till Vormsö ingånget meddelande kommer premiärminister Kaarel Eenpalu, som söndagen den 13 augusti deltagit i Läänemaas fosterländska och nationella festligheter, att måndagen den 14 augusti avlägga officiellt besök å Vormsö. Program enligt kommer premiärministern att tala till vormsö-bornas vid kyrkan. Talet överlämnades av kontraktsprosten Hj. Pöhl, som även kommer att föra öbornas talan till premiärministern.

under Estniska Spelen underskred detsamma med åtskilliga sekunder. I normala förhållanden borde Pöhl kliva upp till en god tvåa i 5000 och till en ditoplacering eller trea i 1500. Den energiske och sportintresserade Axel Zeisig blev i fjol tvåa i kula och diskus. I år kommer han säkert att behålla sina placeringar, såvida han ej kliver ännu högre upp. Han är dessutom även bra i tresteg och längdhopp. Vi unna den energiske lagledaren gärna en segerkrans.

Som redan sagts hade Rikull i fjol ställt upp med ett tämligen svagt lag. I höjdhopp blev A. Adelman trea, i diskus A. Tennisberg dito, i spjut E. Brunberg tvåa, i längdhopp A. Adelman trea, i 1500 Grenfeld tvåa och i stavhopp den unge Milberg tvåa. Hur blir det i år? Det har tränats flitigt, och man går till tävlingen med en segervilja som aldrig förr. Kosta vad det vill, men Rikull skall åter avancera och på nytt heta "Svenskbygdens bästa lag".

Man kan gissa hit och dit, men som bekant sker det ju alltid överraskningar på idrottens område. Allt talar dock för, att Nuckö i år kommer att utgå som segrare ur den hårda konkurrensen. Därigenom skulle också varje lag i tur och ordning fått hemföra det eftertrakterade segrarnamnet: 1936 Rikull, 1937 Vormsö och 1939 Nuckö?? Att tävlingarna i år bli jämnspelet och hårdare är någonsin förr, att loppen bli mera rafflande och snabbare, kasten längre och hoppen högre, det är självfallet. Ifall vädret någorlunda medger, kommer denna idrottsdag otvivelaktigt att bli intressantare än någonsin förr.

Lodolakörens sångarfärd genom Estland.

I förra numret av Kustbon läste vi några rader om Lodolakörens besök i Tallinn. Emedan denna sångarturné väckt stort intresse ute i Svenskbygden, är det kanske på sin plats att låta en av Kustbons medarbetare berätta litet utförligare om såväl Tallinnbesöket som återstoden av resan.

Red.

Med Östersjöns stora och stolta passagerarfartyg "Vironia" anlände söndagen den 9 juli på f.m. en glad sångarskara från Göteborg. Det var Lodola kören - Nordens "lärkor" - inalles 49 sångare under ledning av Musikdirektör Gösta Wahlström som anträdde sin sångarturné genom nordvästra delen av Estland.

Vid ankomsten hälsades gästerna av kontraktsprosten Hj. Pöhl, organisten i Tallinns St. Mikaelss församling - O. Hacker med fru, kand. Stenholm m. fl. Kören svarade med hymnen och Modersmålets sång. Fast Neptuni humör icke varit det bästa under natten, och flertalet fingo tillbringa färden på däck, så var stämningen ändå den bästa när sångarskaran med bagage embarkera-

des för färd till K. F. U. K:s gästvänliga lokaler.

Efter intagen middag på "Mariza" - ett förträffligt matställe förresten - och sångprov i St. Mikaelskyrkan, vidtog konserten därstädes kl. 7 e.m. Det var en talrik menighet med Sveriges legationsråd Hellstedt och biskop Rahamägi i täten som fick lyssna till en hög sångarkultur. Programmet omfattade 11 nummer. Med få undantag var det uteslutande kyrkomusik som bjöds. Gösta Wahlström visade sig vara en ypperlig dirigent och även solist, vuxen sin uppgift och som med lekande lätthet behärskade körens dynamiska resurser och säkra nyanserade pianissimo. Komponisten Musikdirektör Torsten Sörensson var en säker ledsagare vid orgeln. Bl. a. spelade han en egen orgelkomposition, varvid han dokumenterade sig såsom en begåvad och modern musiker. Solisterna Greta Sundstedt och Ella Wickman vittnade båda om god röstskolning. Efter det mäktiga jubilate ur Ps. 100 framfördes åhörarnas tack av värden, kontraktsprosten Hj. Pöhl, som bl. a. drog några paralleller mellan svensk och estnisk kyr-

komusik, vilken utgör en odödlig länk i den nordisk-protestantiska kulturkretsen. Lärarinnan fru G. Stahl, maka till St. Mikaelss församlingens kyrkoråds ordförande, överlämnade rosor till musikdirektören. Under gemensam psalmsång "Nu tacken Gud allt folk..." skildes man åt med rik musikalisk behållning.

På måndagen besågs den gamla Hansastadens sevärdheter under fil. kand. Stenholms ciceronskap. På e.m. besöktes St. Birgitta ruinen, och så tog man ett dopp i den svallande och svalkande Piritaböljan. Strandgästerna överraskades vid sitt five o'clock av muntra västsvenska stämmor.

Tisdagen var man morgonpig, ty nu började den egentliga fär-

En resa till Runö.

PER BONDE.

III

Nu fingo vi följa med runöborna till Pärnu. Det hade blivit full sommar under dessa tvenne dagar vi var på Runö. Man satt på segelskutan i kavaj och tyckte ändå det var för varmt. Vinden kom från sydsidan. En liten hjälpmotor hjälpte seglet att ge skutan fart. Efter ett par timmar växte Kihnu fyr upp ur vattnet, och vid sidan av denna började land synas. Vi hade kommit in på lugnare vatten. Vinden möjade. Segeln togs ner. Det gick inte så fort med bara motorn men vi hade ingen brådska. Vi hade hela natten på oss.

Det var några runöbor som foro till Pärnu för att hämta sig nytt tröskverk. Gammalt och nytt mötas även på Runö. Detta märkte man i byggnadsstil, klädedräkt, jordbruk, fiske. Den nya tiden tränger in på alla områden. Bara den väl kunde smälta samman med det uråldriga, så att Runö även har sin särprägel att bjuda den resande på, ty det är just detta som lockar äventyrare ditin.

På kajen vid Pärnu tackade vi hjärtligt alla runöbor, som voro med på skutan och bådo dem även om en hälsning och ett tack till hemön. Och så skildes vi åt även vi fyra som lekt vikingar i modern tid. Runö-resan var blott ett minne. -

Deltagare i resan voro: Prof. och fru Wieselgren, Tartu, Arkivarie Gunnar Hellström, Stockholm och undertecknad.

Slut.

Mästerskapstävlingarna...

Individuellt sett blev bäste idrottsmannen i fjol Leander Gjärdman, bäste kastare dito, bäste hoppare dito och bäste löpare Manfred Westerblom. Bägge tillhörde Nuckölaget. L. Gjärdman har sålunda att försvara icke mindre än tre olika positioner! Bli det icke för mycket? Anspråken på den första titeln kommer han ganska säkert att mycket smärtfritt tillbakaläsa men hur blir det med hoppen i år? Icke för att han blivit sämre. Tvärtom. Men det kräves dock en oerhörd mångsidighet för att kunna tävla på så många olika fronter, och så bör man minnas att hans medtävlare endast behöva koncentrera sig på t. ex. hoppen. Detta förhållande borde Lilja kunna utnyttja. Han är nämligen höjdhoppare av klass, vilket Gjärdman inte är, och han klarar sig skapligt även i stav. Dessutom är längdhopp också en av hans starka sidor. Det blir en hård duell mellan dessa rivaler.

Bäste löpare? Alldeles omöjligt att förutsäga. Estlands mästare i stafett, Manfred Westerblom, har lagt spikskorra på hyllan och

kommer inte att ställa upp. Johan Vallin äger väl de bästa förutsättningarna. Han är bra i sprinterloppen och har även tävlat med framgång i halvmilen. Eller blir det Thomsson från Rikull? Eller kanske någon tredje? Aman är ju oöverträfflig i långloppen, men det är väl knappast troligt att han ställer upp på de kortare distanserna - 100 och 400.

* * *

Svenskestland står alltså inför de traditionella mästerskapstävlingarna. Hela Aibolands intresse står i dessa dagar inriktat på dessa. Man väntar otåligt och med spända nerver svar på frågorna: vem? vilket lag? Därför är det ej heller att undra på att alla, som hysa eller hyst ett någorlunda allvarligt intresse för detta svar, möta upp och personligen ta del i avgörandet och festligheterna.

Till tävlingarna på Vormsö har man även inbjudit distriksstränaren Kaasikov.

Svenskestland, möt upp den 29 och 30 juli på Vormsö!

Manfred Westerblom.

Lodolakörens...

den genom Estlands bygder. Väderleksförhållandena syntes vara ostadiga, men programmet försökte man dock att uppfylla. Det blev bussresa till Haapsalu. Och detta med blott en panna. En av bussens bakringar gav plötsligt eko i Vasalems skog. Behändigt reparerades skadan av bussföraren assisterad av yrkesvana montörer ur lodolaisternas led. Efter ankomsten till Haapsalu blev det middag. Konserten uppskjöts till torsdagen. Man ville icke tvinga åhörarna att taga plats i de våta bänkraderna. I ösande hållregn fortsattes färden till Vormsö, livligt ackompanjerad av sång och strängspel. Fast det f. n., är högsäsong i turistavseende på ön så lyckades man likväl placera alla, och de gemensamma måltiderna intogos i den rymliga prästgårdsalen. Efter en fridfull och välfortjänt nattro använde man onsdag förmiddag till promenader eller med musikdirektörens ord "släpptes hjorden ut i bete".

Oaktat brådskande höbärgningstid för vormsöbon, var kyrkan likväl fullsatt när konserten tog sin början kl. 7 e.m. Liksom vid Ceciliakörens besök 1934 så nöjde man sig icke heller denna gång med de i programmet upptagna sångerna, utan avlockade man de outtröttliga gästerna många medryckande extranummer ute på kyrkbacken. I varma ordalag vände sig musikdirektör Gösta Wahlström till vormsöborna och dess kyrkoherde och framförde sångarnas tack för arrangementet samt överlämnade en svensk kristallvas med levande rosor och prästkragar. Under lek och sång med öns ungdomar knötes synliga vänskapsband för framtiden. Kören utlovade en konsert i Gö-

teborg i höst för att hugfästa Vormsöbesökets oförglömliga minne. Tidigt på torsdag morgon väntade kuskarna på gästerna, och det bar av i tempo molto vivace till Sviibybyggen. Efter en timmes sjöresa hade man sluppit den gungande grunden och samlades i Haapsalus mässhall kring dirigentens säkra taktpinne. Ungefär 400 haapsalubor och sommargäster kvitterade det vackra programmet med ihärdiga applåder. Efter förfriskningar på strandhotellet fortsattes färden till kurorten Pärnu. — Ännu hade staden icke riktigt hunnit hämta sig efter 100-års jubileet och all den pomp och ståt som bjöds på under midsommartid. Men Pärnu tycks ha funnit sig i sitt öde. Det ena celebrat tillfället avlöser det andra. Magnifika yakter, högt uppsatta sommargäster och sannskyldiga strandkarnevaler i kaleidoskopets skiftande färger präglar den estländska kurortspärlans sommarpanorama. Det är både mondanter och modernt. Mer en temporär hållplats för den jäktande och förströelselystna nutidsmänniskan än för den utslitne och söndertrasslade stadsbon. Mitt in i detta virvlande hav störtade de blåklädda lodolaisterna. Det blev bara en kort paus till konserten i Elisabetkyrkan. Det skulle ha funnits plats för fler i helgedomen med det utmärkta sångarmaterialet och orgelverket.

Men om kyrkbänkarna varit glest besatta, så hade man desto mangrannare infunnit sig dagen därpå i musikparken. Det var ett tusental som lyssnade till de klingande nordiska rösterna i sommarnatten. De klara svensklå ögonen talade om djupet och allvaret men på samma gång om höjden och glädjen i en musikalskandes själ.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

REDAKTION:

A. Stahl, ansvarig red.

E. Nyman, red.-sekr.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr. 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

Ännu några minuter. Man stuvades in i bussen. Återfärden anträdde via Tallinn. När S/S. "Estonias" förtöjningar efter ett gripande avsked lösts, så kände man innerst inne att noter skrivits som alltid komma att ljuda över "sjö och strand".
do-re-mi.

Rättelse.

Vi få härmed rätta en felaktig uppgift som förekommit i E. A. Bergs Fabr. A. B. annons. Där står: representant F-a N. Olsgård, Tallinn, det bör vara: representant herr Gustav Kühn, Postbox 365, Tallinn.

1939 ÅRS

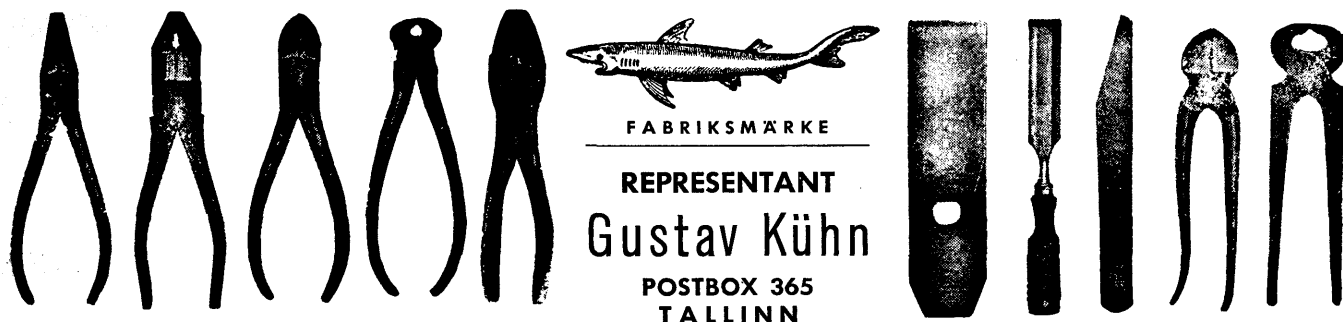
CYKELN MED DELAR AV ROSTFRITT STÅL

AKTIEBOLAGET NYMANS VERKSTÄDER, UPPSALA

Norra Europas största och ledande velocipedfabrik

Representant i Estland

K-m Anton Willberg
Paldiski mnt. 5, Tallinn.

E. A. BERGS FABRIKS AKTIEBOLAG
ESKILSTUNA